

Nedfo ko haala mun newotoo

Nde o faaminiree ko wi'aa to y'i'al

Ñaawooje koorka den (1)

- Konngudi sari'a-yankooji
- Sartiiji waddagol e sellugol korka dīn
- Tugaale koorka den
- Firtaydi dīn e ko waddinta kaffaara
- Huunde ko yobugol alaa e mun
- Huunde ko yidaa e ko aña e ko dagii
- Ñaawooje fii piiji heydi fewndo doo .

Wallifiido on : Dr. Naayif aal-seyk Mubaarak

Firuodo on : [Ceerno Nuuhu Soo \(whatsapp:+224661224495\)](https://www.whatsapp.com/message/224661224495)

[DUDAL YIRDE PINAL E GANNDAL](#)

بسم الله الرحمن الرحيم

En fudorii innde Allah huubudo yurmeende, heerordo yurmeende

Yettoore woodanii Allah jon tagoore nden ,Juulde e kisiyee yo wonu e koohoojo men Muhammadu ,e beynguure mabbe e wonndibbe mabbe be denndaadangal

Baawo dun:

Dun doo ko yoga e ñaawooje fiqhayankooje yowitiide e fii korka ,mi ñomitiide e defte Mazhabu on , fii annditingol e faamingol hoore am e wobbe goo , sabu battagol naatugol lewru Suumayee barkinndu ndun ; Koorka kan ko tugalal e tugaale lismaamu den jowi . Hino haanani kala juuldô (Gorko e debbo) nde o anndinotoo ñaawooje koorka den, fii yo o tottu dewal ngal no laabiiri ,ko aldaa e luttaano maa duytaano .

Ñaawooje den rabbindinte e hoore piiji buy,hiden mofta din piiji e dee tobbe arayde doo, ehino de :

1. Anndinoore Koorka kan= تعريف الصوم
2. Ko hommbo Koorka waddii , Ko immorde hondun ka selleta= على من يجب الصوم وممن يصح
3. Tugaale Koorka den , e ko yowondiri e fii tayugol Koorka kan= أركان الصوم وما يترتب على الإفطار في رمضان
4. Yidaadi din ka Koorka=. مستحبات الصوم
5. Añaadi din ka Koorka=. مكروهات الصوم
6. Huunde ko daganii hoorudo on gollugol= مايجوز للصائم فعله .
7. Huunde ko daginta hunntagol (tayugol) wonannde hoorudo=. مايبيح الفطر للصائم

Ko adii naatugol yewta ñaawooje den , ko maa annden taho yoga e konngudi sari'ayankooji , di huutorten fii senndindirgol hakkunde ñaawooje den . Ko wi'etee kon Tugalal (ruknu) hino serti e ko wi'etee kon Sarti, Sunna hino serti e ko waddii (al waajibu) , maa farilla (al fardu) .

Yoga e ñaawooje goo , no e majje ko tawata ko tugalal(ruknu) , dewal ngal hino bonira sabu accugol ngal maa yeewinngol ngal , hino e majje ko tawata ko ko yidaa , neddo on hino dabiraa de , ko woni tun si o accii de dewal makko ngal bonataa .

Yewten yoga e din-don konngudi e hoore rabbindinagol

Konngol aranol ngol : ko tugalal (ruknu) , e ko waddii (fardu maa waajib) :

Dii-doo konngudi fow ko maana gooto mari e dabbugal Koorka ngal , ko dun woni : ko ko neddo on dabiraa nde o addata (huuwata) dun , o yobirte sabu huuwugol dun , dewal ngal boniray sabu accugol dun , ontigi bakkondiday kadi .

Konngol didabol ngol : Sarti sellugol e Sarti waddagol :

Dun doo hino battondiri e konngol 1^{araol} ngol , ko woni tun sartiiji din , kannji wonaa ka nder dewal di arata ,ko ado naatugol e maggal , yoga majji hellifaado on dabiraaka di , wano hattanngol hoorugol ngol , dun doo ko Sarti waddagol , ko dun woni , waddaaki nayeejo ronkitudo yo hooru .

Ammaa non jogitagol hoore mun gaanin ñaamugol dun don ko tugalal (ruknu

Aroyay yeeso bannginal fii dun doo.

Konngol tatabol ngol : Yidaadun dūn(al-mustahabbu maa mannduubu) maa bure den(al fadiilatu):

De'e-doo ko ñaawooje sari'ayankooje de dabbira den , ko woni tun darja majje on hino fandi diini Waajibu on , maa wi'en hino senngo ley waajibu on , si tawii neddo on accii dee-doo, dewal makko ngal bonata ,kono ko addugol-de ngol burata tmmingol dewal ngal, e kadi yobete(hebay baraaji) golludo-de on .

Konngol nayabo ngol : ko hadaa kon maa Ko harmi kon (al muharramu) :

Ko dūn doo woni mbeñundi (aksu) konngol **aranol ngol (al waajbu)** , ko dūn woni ko neddo on dabbiraa accugol maa tertagol , himo bakkondinira sabu gollugol dūn, dewal ngal hino bonira sabu yoga e harminaani goo , **wano** ñaamugol e yarugol e ñalorma Suumayee .

konngol jowabol ngol:ko aña kon (al makruuhu) :

Ndee-doo ñaawoore kadi hino fandi darja diini ko harmi kon , ontigi hino hebira baraaji sabu tertagol nde , o bakkondintaa sabu gollugol nde , dewal ngal bonirtaa kadi sabu gollugol nde .

konngol jeegabol ngol :Yobugol e wadugol kaffaara(al qadaa'u wal-kaffaaratu) :

Dee-doo ñaawooje didi ko yowitiide e Koorka kan, saanga yeewugol maa boldingol huunde e sartiiji dīn maa e waddiidi dīn (assuruutu wal waajibaatu), maa gollugol harmuḍi dīn , nokkeeli goo waddinay neddo on **yobugol ñallal ngal tun baawo Suumayee on** , e alhaaliiji goo , jokkondiray e hoore makko **yobugol e kafrirugol (wadugol kaffaara)** , sabu huncugol horma maa teddugal lewru suumayee ndun . **wonaali kala ko yobetee ko maa hara hino wonndi e kaffaara** ,dūn hino e fensitannde aroyayde nden yeeso ,si Allah jabii .

Jooni non naatanen faandaare nden , e ballal Allah ,e newinannde makko

-Anndinoore Koorka kan

Ko woni korka : Ko jogitagol hoore mun gaanin tuuyoji dñi dñi, reedu ndun e farju on (awra on) ,maa huunde ko darotoo nokku majji , e denndaangal gebe ñallal ngal , gila ka peeral fajiri haa Naange ngen mutoya , fii battagol Allaahu toowudo on .

Hino daroo nokku reedu ndun ,Hunnduko kon ,kinal ngal e daande nden Ekn¹... ko hewtoyta ka **fulkuru** , maa huunde ko soyfirta banndu ndun sabu mun .

Hino daroo nokku farju on, :meemande waddinayde tayugol Ekn... , aroyay fensitannde mun .

-Ko hombo hoorugol Suumayee wadfii

Ko dñi fuqahaa'u en wi'ata **sartiiji wadfaagol dñi (suruutul wujuubu)** , kala on mo tawata dñi sartiiji doo jolaali e makko , haray Koorka wadfaaki mo , **si o hoorii non haray Koorka makko kan hino selli :**

1-) Hellifeede = البلوغ

Hoorugol wadfaaki paykun , kun yamiraaka kadi , Koorka kan wa'aa wa Juulde nden ka wadfaagol,wano ardiri ka hadiise: yo kun yamire ka duubi jeddi , Kun piyiree sabu accugol nde ka sappo

2-) Hattangol ngol = القدرة

Koorka wadfaaki ronkudo ka **haqqiqa** : wano nawnudo , maa ronkudo ka **ñaawoore** , wano sowiido e muyninoowo , bee-doo dido si tawii be hattanii Hoorugol kono be hulanii janngal

ngal(ko sowaa kon) maa muynintee kun , haray hino woodaniibe tayugol , si tawii non Hoorugol mabbe ngol wonay lorra , haray waddikebe tayugol .

3-) Ñiibugol ngol= الإقامة

Koorka waddaaki setiido setannde dagiinde dyyteede e mun juulde .

Sartiiji waddaagol e sellugol Koorka dīn

Hino ton **sartiiji kafudi waddaagol e sellugol (suruutu wujuubu e sihhatu ma'an)** , Hoorugol waddaaki wonndibbe dīi-doo sifaaji, si tawii kadi be hoorii sellata .

Ehino be:

1-> **Hakkille den = : العقل**

Koorka waddaaki feetudo , sellantaa mo kadi , maa on faddaado ado peeral fajiri ngal maa fewndo maggal, si tawii non ko baawo fajiri on o faddaa , emmbere feccere ñallal ngal tun , haray Koorka makko kan hino selli , yobugol fawaaki mo , Ammaa si tawii non o faddaama ko buri duudugol e ñallal makko ngal ,maa ngal fow , haray hino fawii mo yobugol .

Hino naata doo kadi ko wi'etee kon Anesteejii fii operassiyonji dīn (Anesthésie) , juuti maa rabbidi , ñaawoore makko ko siga faddaado on .

2-> **Laabugol e yiiñam fiilordu e yiiñam besngu (jibinki) = النقاء من دم الحيض والنفاس**

Koorka waddaaki e bee-doo dīdo (fiiliido e wonndudo e besngu),si be hoorii kadi sellata

Si tawii sonnaajo laabidii e feerugol fajiri on , haray waddike mo Hoorugol hay si tawii ko baawo fajiri on o lootoyii , si tawii o sikkitike ko ado fajiri on feerude o laabi kaa ko baawo mun , haray yo o anniyo Hoorugol , o yoboyaa ñallal ngal baawo Suumayee on fey'yii , sabuna ko gootel e dīn don piiji dīi hawrata.

Si tawii ko baawo feerugol fajiri on o laabi , haray Koorka makko kan sellata , **o dabbiraaka kadi jogitagol hoore mkko** , o ñaamay o yaray , o gollay kala ko daganii tayūdo on e nder ko heddii kon e ñallal ngal .

3-> Naatugol waaqtu hoorugol Suumayee on= دخول وقت لصو

Koorka wadfaaki Ko adtii tabitugol lewru ndun maa naatugol waqtu on ,si hooraama kadi adto dūn sellata .

Hino haanaa finndineede doo moyya ,fii reenagol , howindoo dewal Koorka ngaln, ontigi yo jogito hoore mun gaanin ñaamugol e yarugol ado noddinaandu fajiri ndun , sabuna ontigi anndaa ko e hojomere honnde (miniiti homambo) fajiri on feerata , bay non o waawaa tonngude dūn ko buri e fandude , yo o rento ñaamugol e yarugol ado noddinaandu ndun.

Kala on ñaamudo maa o yari hara himo sikkitii si fajiri feerii maa feeraali , haray hino fawii mo yobugol.

ko buri hanndugol e dūn doo , Ko yoga e yimbe goo ko huuwata , immorde e ñaamugol e yarugol baawo be nanii noddinaandu fajiri ndun !

Tugaale Koorka den

Hino woodani Koorka kan tugaale didi(2):

1-Aranal ngal :Annuyagol ngol

2-Didabal ngal : Haditagol maa suragol gaanin kala ko hunntata (tayata, bonnata) Koorka kan, gila ka peeral fajiri haa ka mutugol Naange ngen .

- **Ko hondun woni ko faandaa e aniiyagol ngol = ماهو المقصود بالنية**

Hino jeyaa e sartiiji anniyee on : nde o addetee (nde anniyetee) e denndaangal jemma on haa ka feerugol fajiri on.

Anniyee gooto pet hino yona fii Hoorugol Suumayee on fow, dabbaka hesindinngol anniyee on e kala jemma si wonaa e mbaadi yideede , wano ko hebata wobbe , e piide misal : ontigi daanoo tummbere jemma , o finoya baawo peeral fajiri ngal ,hara o laatanooki ko o tawnudo anniyee hoorugol ñallal hikkiingal ngal , Koorka makko kan selli ; **Sabu anniyee on ka arande lewru yonanii mo.**

Dun doo non ko wonndude e sarti ,hara tayondiraali waddagol jokkindirgol Koorka kan, si tawii ka tayondirii sabu fiilordu maa setagol e piide misal , ontuma haray waddike hesindinngol anniyee on fii ñalaade heddiide e Suumayee on , hay si tawii non o hooruno ka setagol makko.

Bonnayfi Koorka din, di tawata hino waddii suragol e majji fewndo Koorka kan

Mi jantotodi e moftugol baawo dun mi fensitoyay gootun kala e majji

1. Renndiigu ngun

2. Tewagol yaltina maniyyu maa maziyyu.

3. Yaltinngol tuure e hoore tewaare

4. Hewtugol ko selbi ka dannde , E hoore faandaare maa ko aldaa e mun , dun hino fota hara hewtoyii ka reedu maa hara hewtaali , foti kadi hara ko ka hunnduko rewi maa ko ka kine , ka noppi maa gite ,maa ko rewi e budde hoore nden(musaamu raasi

)

Hino taggoo (sora) kadi ley ñun doo : lekki e huunde ko sintintee ka gite maa ka noppi , e finirdun gite ñen , ekn immorde e piiji ñi tawata hoorufo on hino anndi si o gollitiriidi **baawo fajiri on** , ñi hewtoyay ka daande **ado Naange ngen mutoyde** , ammaa non kanko si tawii ko woowaa kon ka makko , si o wadii hewtoytaa ka daande , haray ella alaa huutorgol mo ñun ñon e nder ñalorma Suumayee on ,ko woni tun si hewtoyii haray hino fawii mo yobugol.

5.Hewtugol ko selbi Ka reedu , ñun hino fota hara ko ka hunnduko rewri maa hara ko ka hurgu jano ngon yaltirta ñon ,aroyay fensitannde fii mun .

6. Hewtugol ka reedu ko selbaa , ko rewri ka hunnduko tun , ammaa si tawii ko ko yoori , hewtoyi ka daande tun , ñun ñon firtataa Koorka kan , wano : kameraaji² huutorteedi ka **ñawndiigu** (al qastaratu , al mistaratu-tubbiy) , si ñun naadaama hara hewtoyaali ka fulkuru.

7. Sorkinagol maa mikkitagol cuurki battinoyki maa hewtoyayki ka daande, hara wonkii kin deeyiray sabu , hino jeyaa e ñun : Sigareeti e dorooquuji fiimirteedi mikkitagol .

8.Hewtoygol ka daande norngal ñaametee on , hara ontigi tewi sorkini , ammaa si tawii non wonaa e subngo makko , haray yobugol alaa ñon .

9: **ko** kameraaji huutorteedi ka ñawndugol , huunde ko wa'i wa tiyoo hun: **2-المنظار الطبي:**
hibe ukkadun e ñannu ndun fii yi'ugol nder ton.

ko aala mo ñawndoobe ben huutorta fii rewnugol gondun naada ka ñannu , maa yaltina ka **القسطرة:**
ñannu , ñun kadi ko huunde wa'unde wa tiyoo hun .

9. Fooleede moda tuure maa bolce de tawata hino newoo ittugol ka daande naba ka hunnduko , si tawii dun newaaki haray fus fawaaki mo .

Ammaa non kartal e tuuta hay fus lorrataamo si o modii dun.

Dii-doo firtaydi bonna Koorka kan, hidi serti, yalli di waddinay **yobugol tun ?** kaa ko **yobugol wonndude e kaffaara?**

mi bannginoyay dun doo ley e ballal Allah.

- ko yowondiri e huuwugol yoga e dii firtaydi jantaadi dow-doo :

Hino yowondiri e tayugol Koorka kan ka Suumayee , gootel e piiji didi: (yobugol wonndude e kaffaar) , maa (yobugol tun)

Yobugol wonndude e kaffaar hino waddora hoorudo sabu sartiiji jowi(5) :

- 1. Tewagol (al amdu):** kaffaara wadfaaki yejjitudo .
- 2. E hoore subngo faale (al ikhtiyaariy) :** kaffaara wadfaaki forsaado tayi .
- 3. Huncugol horma Suumayee on(al inthaaku lihurmatai ramadaan) :** kaffaara fawaaki on wadudo firo (taawil) battiido , wano ariroyta non yeeso bannginal mun .
- 4. Hara ko anndudo harmugol ngol(aaliman bil-hurmatai):** kala on majjaado harmugol maa haegol gollal ngal , kaffaara fawaaki mo , wano on naatudo kesun ka lislamu .
- 5. Nde dun laatotoo hara ko ka Suumayee(an yakuuna fii Ramadaana) :** kaffaara wadfaaki e tewagol tayã Koorka si wonaa e Suumayee on , ko non kadi wonudo yobugol suumayee si tewike tayii .

Hino waddora (**Yobugol tun**), din alhaaliji fewtondirdi e dii jantaadi dow do'o :
<<yeru : **Tewagol** hino fewtondiri e **yejjitugol** , yejjitudo ñaami , kaffaara waddaaki ko woni tun o yoboyay ñallal ngal >> , konon kadi tayudo anniyee on e Koorka jokkondirka , kono doo ko waddii ko hesindinngol anniyee on fii ko heddi kon e lewru ndun.

- Kaffaara on hino mari nooneji tati (3):

1. **Ñamminngol miskinaabe cappande jeego'o(60)** , gooto kala e maɓbe muudohun kun gootun , e muudoore annabiijo on (s.a.w) , muudohun kun hino hawra telemma : feccere kilo-garam e nayyif³ si fow hawtindiraaama hawra 31,5kg (kilo-garam cappande tati e feccere)
2. **Hoorugol lebbi didi jokkondirdi .**
3. **Rindinngol daande gondinde hisunde aybeeji .**

Wadoowo kaffaara on hino **subinndinaa** hakkunde dii do'o tati ,kono non ko ñamminngol ngol buri .

- Bonnaydi di tawata waddinay yobugol wonndude e kaffaar :

Ehino Piiji waddinaydi yobugol wonndude e kaffaar din :

- **Ko nde hoorudo on firtata anniye Koorka makko kan ñalorma , maa jemma jokkadon haa fajiri on feera hara o fibitaali , sabu anniyagol bonna Koorka kan fewndo makka ko taskaa dun (limaama) , dun hino serti e firtugol anniye on baawo ontigi gaynii hoorugol .**
- **Tewagol Renndiigu** (wirngol hoore sawru ndun hay si o cipporaaka maniyyu) , renndiigu ngun laatii ko ka dagii maa ko ka harmi .
- **Tewagol yaltina maniyyu** , sabu soccondiral maa ko wonaa dun , hay si ko sabu duuminngol miijitagol maa ndaarde ; sabu dun ko maanaa renndiingu , ammaa non si o cipporaama ko aldaa e duuminngol miijo , haray kaffaara alaa .
- **Tewagol rewna ka hunnduko tun ko selbi ko bonnata Koorka :** ammaa si tawii ko ka daande tun hewti hara hewtoyaali ka reedu , maa hewtoyi ka reedu kono ko ka kine maa ka gite maa ka noppi rewri , ontuma haray don ko yobugol tun fawii .
- **Looyitagol tuure maa bennitugol yoga e mun seeda ,maa** tuure nden foola ontigi o modita seeda e mun e hoore tewaare ,**ammaa** si o yejjitu o modi haray kaffaara alaa don .

- Yalli kaffaara hino waddoo e bonnaydi Koorka dīn fow ?

Fii beydugol bannginngol ko yowondiri e faandagol huncugol horma lewru ndun, fiqhayannkoobe ben hino senndindiri kadi ,huunde ka tawata si hooruḍo on tewike huuwii godḍun e nder bonnaydi jantaadi dīn ko feyʼyi dow ḍoo, newoto nde siforen mo ,ko ganto daginngo tayūgol , ko ḍun ḍoo fiqhayannkoobe ben innata **firo battiingo (taawil qariibu) , ko ḍun woni , tuuginiido e huunde woodaande o jabiranee sabu nden ḍon ka sariya , e firo wodḍungo (taawil baʼiidu) , ko kon ko darii e huunde sikkitaande ;** si tawii sabu tayūgol ngol ko **firo** wodḍungo ngon , haray waddike **kaffaara wonndude e yobugol** , si tawii sabu tayūgol ngol ko sabu **firo** battiingo ngon , haray ḍon ko waddii ko **yobugol tun ko aldaa e kaffaara .**

Misal firo wodḍungo ngon :

1. Fiilotooḍo , o woowiino kanko yiyyām ḍam ko ka sappo lewru kala ḍam aranta mo , e tummbere ñalorma kadi , o felliti ḍun o tayi ,o anniyaaki hoorugol nden ñannde , sabu wi'ugol mo janngo ko sappo , mi fiilito , haray hino waddii mo kaffaara wonndude e yobugol , hay si yiyyām ḍam arii mo nden ñannde , sabu ko waddii mo ko hoorugol , o joggitoo hoore makko haa si tawii ḍam arii non o tayā .
2. Nawnuḍo , o ebbi maa o hoddiri arugol nawnare nden , maa palii on e kala lewru , o tayiri sabu ḍun , hino fawii mo kaffaara , hay non si arii-mo ko o hoddirnoo kon , ko ḍun woni, hay si o nawnuno nden ñannde .

Misal firo battiingo gon

1. On ñaamuɗo maa o yari hara o yejjitu , baawo dɗun o sikki wadɗaaki mo jogitagol hoore makko sabu bonugol Koorka makko kan , o jokki dɗon o ñaami o yari , haray ko yobugol tun waddii mo .
2. Seteejo artuɗo ka mun adto fajiri on feerude , o sikki (zanna) hino dagii tayugol o tayi o hooraali nden ñannde , haray ko yobugol tun fawii mo .
3. On mo janaaba hebi jemma , baawo fajiri feeroyii , o sikki hino dagii tayugol o tayi o hooraali nden ñannde , haray ko yobugol tun fawii mo .

A nanii non waduɗo taawil battiido kaffaara wadɗaaki mo , ko si tawii o anndaa harmugol gollal ngal o faggitiingal , maa o sikkitaaki ngal (sakka fiihi) , si wonaa dɗun haray kaffaara hino fawii mo.

Piiji di tawata yobugol alaa e majji

Dii bonnaydi Koorka di jantiden dow do'o, mi bannginii ton fii alhaali tewagol , e huunde ko waddinta kaffaara wonndude e yobugol, e huunde ko waddinta yobugol tun , dii piiji di mi jolinta ley do'o ko yaafaadi , di waddintaa yobugol :

1. **Awyagol tuure hara kadi hay fus yiltitaaki ka reedu** ,maa bolce foolude yalti hara newaaki tuttugol de . Bolce: ko huunde selbunde yaltaynde ka fulkuru tuma ndu heewi .
2. **Coongil** , maa duggu laawol Fooli ontigi feyyoyi .
3. **bennugol ko bisinoo ka hakkunde ñiiye** , immorde e ñaamete e mo o ñaamunoo ado fajiri on feerude .

4. **Yewrotoodo conndi , maa golliroowo siman , maa unoowo , si dun foolii mo feyoyii , e kala gollowo siga dñun dfoo .**
5. **Hoy'annde(injection) telemma yeeso (ka sawru gorko ,farju ko wonnoo sonnaajo) , hay si tawii ko ko selbi , sabuna dñun dñon hewtooytaa ka reedu .**
6. **Hoy'annde (injection) rewunde ka yi'e maa ka guril , maa kaa dadi , huunde ko tawata soy'inta (ñamminta) ,wona kadi antiibiyotik , e kadi hara jillaa witeamin .ekn**
7. **Lekki maa pomaadi ko wadatee ka hoore barme ,hay si ko ka reedu barme on woni, maa hara ko ka laawol hurgo njano rewi 'sabuna dñun dñon hewtooytaa ka ñaamete on woni dñun , ko wano non kadi huunde ko be wi'ata sipoosituwaar (suppositoires) .**
8. **Maniyyu e maziyu ka yaltannoo hoore mun ,maa yaltiri sabu dakamme de woowaaka .**
9. **Hommbitagol ,e sifa mun kadi wano okkugol yiyam , maa yettugol yiyam e makko fii taskagol cellal makko ngal .**

-Piiji di tawata Hoorudo on hino Añanaa gollugol di :

Hino añanaa hoorudo on yoga e piiji di tawata wonaa tayaydi Koorka , wano :

1. **Mettugol huunde marnde dakamme , wano lamdam , njumri ekonanndi e mun..., fii ndaarugol alhaali mun on , baawo o betti o tutta , a nani hino añana ko si tawii hay fus hewtoyaali ka daande .**
2. **Ardiidi renndiigu dñin ,wano buucagol , miijitagol , e ndaarugol si tawii anndaama hisugol yaltugol (maniyyu maa maziyu) , dñi dfoo ko piiji anndaadi maziyu on hino**

yaltiray sabu majji , maa sabu duumagol e majji , feyyiido dow-too fensitannde fii ko waddinta yobugol maa kaffaara.

3. Urnagol ñalorma e lunnagol uurateeri ndin .

4. **Hommbitagol nawnudo si tawii o sikkii hisugol** ,hara o tampirtaa maa o daatirtaa sabu ñun ñon , haa ñun sabommbina tayugol Koorka makko kan .

Ammaa non si tawii o anndii o hisay , haray ontuma hino dagii , ñun hino fota himo nawni maa himo selli . **Si tawii non** o fellitii o hisataa , haray ontuma hino harmi .

5. **Tokkindirgol Koorka kan** ,ko ñun woni jokkindirgol , o hoora hara o alaa huuntagol , o alaa sullagol .

-Piiji yidanaadi hoorudo on :

1. **Surugol denngal ngal e tere den** gaanin konngudi e golleeji di tawata bakkaatu alaa e majji , neddo kala hino dabbiraa ñun doo e kala saanga , tentinii non hoorudo on .
2. **Yaccinngol huntagol ngol** baawo fellitugol mutugol Naange ngen , ko adii ontigi juulude.
3. **Huntorgol Tamaro kecee, ontigi fuujina** , si ñun ñon alaa , kala tamaro ko o hebbii ,si ñun kadi hebaaki o wada soobande diyam , baawo ñun do'o fow yo o yacco juulugol futuroo on dey .

4. **Sullagol** e feccere jemma sakkitoro on, ko habbagol non haa battagol peeral fajiri ngal buri moyyude

- Piiji daganiidi hoorudo on :

1. Gosagol ñallal ngal fow
2. Wuybagol, sabu nonka maa nguli, maa lootagol .
3. Weetidugol e janaaba, ko lootagol non ado fajiri on buri moyyude

- Sartiiji daganaydi seteejo on tayugol

1. Ko nde seteyaagal ngal laatoto dagiingal dūytugol e maggal juulde, ko dūn woni nde jahaangal ngal (distansi on) laatotoo hino battii 77 kilo.
2. Seteyaagal ngal laatoo dagiingal hara wonaa yeddugol Allah o setanii
3. Ko nde seteejo on waalodata e anniyee tayugol ngol Jemma =(Anniyagol hoorata janngo ka setagol).
4. Nde o naatanta setagol ngol ado fajiri on feerude,ko dūn woni hara o wattirii saare makko nden baawo makko ado fajiri on feerude.

Si tawii dīi-doo sartiiji timmii , haray Daganike seteejo on tayugol , hino woodani mo kadi tayugol, hay si o ñiibii e nokkuure balde didi maa tati ka seteyaagal makko fodde o anniyaaki ñiimugol balde nayi sellude , de woni e mun farillaaje (juulde) noogay (20) , ontuma haray waddike mo hoorugol .

- Ko honnde-tuma dagantoo nawnudo on tayugol ?

Hino daganii kala mawnudo tayugol ,foti ko suka maa toowudo duubi ,si tawii o hulii fudfdagol nawnare nden , maa beydagol-nde,maa nettugol cellal ngal maa hebugol tappere mawnunde , haray non hino waddii mo yobugol .

Hino **waddii** nawnudo on tayugol,si tawii o hulirii nawnare nden maayugol , maa tiidugol lorra haa boldina yoga e so'irde makko den .

-Alhaali tayugol Koorka kan wonande Sowiido e Muyninoowo :

Sowiido e muyninoowo fiyaake mabbe on seerataa e piiji didi :

1. Si tawii bee doo dido hulanii wonkii mabbe din, haray ñaawoore mabbe wa'ii wa ñaawoore nawnudo , wano e fensitannde feyfyunde nden .
2. Nde Sowiido on hulanta janngal ngal , (boobo on ka reedu), maa muyninoowo on hulani boobo muynoowo on , haray hino woodani be tayugol .

Sowiido on si tayii haray ko yobugol tun waddii mo , o ñamminta , konon kadi muyninoowo on si hulanii wonkii makko kin , ammaa non si tawii muyninoowo on ko ko muyninta kon hulani , haray hino fawii mo yobugol e ñamminngol , embere moodohun kun , fii kala ñallal ngal o yobata , en feyfyiino fii embere moodohun kun dow .

Muyninoowo on si newanike mo hebugol yobeteeo muynina , maa hara muynaykun kun hino huutora ko wonaa biraadam makko dam , haray ontuma waddfike mo hoorugol .

Jobdi muyninngol ngol non ko ka jawdi boobo on maa Baaba on ittete.

- si tawii hooruɗo on faggitike tayirgol Koorka kan , huunde wootere e nder ñalaade buy , maa o tayiri Koorka kan bonnaydi Koorka buy e ñallal gootal :

Kaffaara on hino limtondira sabu limtondirgol ñalaade bonnaade den , kala on tewiido ñaami Suumayee fop , haray waddike mo yobugol lewru ndun fow, waddike mo kadi kaffaaraaji cappande tati (30).

Kala rennduɗo,maa o yari ndiyam e ñalaade didi (2),haray waddike mo yobugol ñalaade didi (2) e kaffaaraaji didi (2).

Ammaa on ñaamudo,o yari o renndi e ñallal gootal , haray ko fawii mo ko yobugol e kafrirugol ñallal gootal pet,hay si tawii non o wadu ko waddinta kaffaara didabo baawo kaffaara arano on, haray fow mun ko kaffaara gooto fawii mo (yeru : o tewii o ñaami ,baawo dun o yahi kadi o renndi e ñallal gootal) .

- Ñaawoore gosorgol pat fewndo Koorka kan :

Dun doo kadi hino laya -wano feyyirnoo non ka bonnaydi din - hewtoygol godfun ka daande ko rewri ka hunnduko , si tawii pat on hino tiidi , godfun e mun hewtoyay ka daande haray dun don bonnay Koorka kan ,si tawii non hino hayfi hewtoytaa ka daande , haray yo hooruɗo on rento , fiyaaake makko hino wa'i wa fiyaaake mettugol ñaamete , en feyyiino fii mun dow .

- Gollitirgol pompihoy fii marbe nawnaare wi'eteede asm (asthme=y'eegol)

Koy don pompihoy ,e kala ko ñawndirtee fii foofaango ngon ,ko mahii ko nde dun rewata e laawol foofaango ngon haa hewtoya ka jope .

Si tawii gollitirdo on so'ataa dakamme fuy ka daande makko,haray koorka makko kan bonaali dun non ko si tawii wonaa ndiyam woni ka pombihun , si tawii ko dun haray yobugol hino waddii mo .

- Huutorgol pikir ñaameteyankeejo

Dun dōo firtay koorka kan , hay bay wonaa ka hunnduko yēttiraa , maa hara hewtoyaali ka fulkuru , sabu tawnde banndu ndun kan nafitorii dūn dōn , ndu hebii ñaamete , dūn dōn ko ka yiyiɗam e ka geeyi yahata , Ko aldaa e yakkugol .

Hino dagoo o huutora dūn si tawii ko nganto wadi,kono haray yobugol hino fawii mo .

- Ñaawoore fii on mo lewru Suumayee tawi , hawri himo ñawlinoo e feyŷundu ndun o yobaali :

Kala on wersindiido yobugol Suumayee , tawi ganto fus o alaa haɗayngo mo yobugol , wano nawnaare ekonanndi e mun , haa tawti mo dōn Suumayee dimmo on , haray ontuma waddike mo ñamminngol muudohun kun tew e kala ñallal ngal o yobata , ko nde wootere woni ko o yaltinta , hay si feyŷiriimo Suumayeeje buy , haray yobugol ngol hino heddii ka daande makko .

Ammaa non si tawii o hebii ganto ka sakkitorde sabbordu Suumayee emmbere ñalaade de o yobaynoo den , haray ñamminngol ala , o yoboyay tun .

Ñaawoore fii on ronkudo hoorugol sabu toowugol duubi makko maa nawnaare :

Nayeejo mo tawata duubi makko dīn toowi , banndu makko ndun hattantaa hoorugol , hino woodani mo tayugol , hino yidanaa mo ñamminngol kala ñallal moodohun kun tew.

Ko non kadi nawnudo mo tawata ñawndoobe (dokterbe ,safroobe) dido juulbe , anndube , si bee-doo yamirii mo tayugol , haray ñaawoore makko nden ko non.

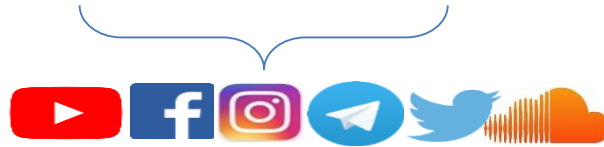

Ammaa non si tawii safroobe ben ko hadiri mo hoorugol , sabu wulugol yaasi on , maa juutugol ñallal ngal , hara hino newanii mo yoboygol ka ndunngu , haray hino waddfii mo yobugol .

Ko Allah buri anndude ko kanko buri ñeeñude .

Hello amen ngon ka ñiwre

faqihnafsak.com

Fii jokkugol gooto e hellooji amen dín :

Telegram

<https://t.me/FaqihNafsak>

Twitter

<http://twitter.com/faqihnafsak>

Facebook

<http://facebook.com/faqihnafsak>

□ YouTube

<https://www.youtube.com/faqihnafsak>

Soundcloud

<https://soundcloud.com/faqihnafsak>

سلسله فقہ نفسک في المذهب المالکي
مسائل فقهية، مستفاعة من الكتب المعتمدة بالمذهب المالکي (الشرح الصغیر
للعلامة الدردير مرجع رئيس)، ليس فيها سوى إعادة الصياغة، وترتيب المسائل،
لتكون معينة على الفهم والاستذکار..

